

MONITORING ŠKŮDCŮ POLNÍ ZELENINY

28. TÝDEN (10.7.2023)

Kamil Holý

Výzkumný tým: Integrovaná ochrana zemědělských plodin proti škůdcům

Výzkumný ústav rostlinné výroby, v.v.i.



Zprávy jsou zveřejňovány v Zelinářském zpravodaji, na Rostlinolékařském portálu a umístěny na webových stránkách VÚRV: www.vurv.cz - záložka Poradenství. Monitoring je podpořen z prostředků MZe - NAP (Národní akční plán k bezpečnému používání pesticidů).

Výskyt škůdců

Pokračuje nálet krytonosců z řepky, ke kterým se přidal dřepčík olejkový, líhne se nová generace zápředníčka. Končí přelet molice vlašovičnickové, již se mohou líhnout první dospělci ze zelenin - napadené porosty zapravit co nejdříve po sklizni. Přibývá vajíček květilky zelné. Pokračuje slabší nálet mšic, m. zelná již někde škodí v hlávkách. Škodlivost dřepčíků v závislosti na lokalitě a intenzitě ochrany proti dalším škůdcům. V cibuli zůstávají třásněnky, objevuje se odumírání vnějších listů, může se opakovat loňské předčasné uschnutí porostů. Housenky většinou v nízkých počtech, pouze vajíček bělásků je více.

Přetrvávají rozdíly mezi oblastmi v početnosti škůdců, obdobně jako v loňském roce. Předpovídané nadprůměrné teploty urychlí vývoj i migraci škůdců, k překročení prahu škodlivosti může dojít během několika dní – monitorovat minimálně 2x týdně.

Brukvovitá zelenina - ke krytonoscům přibyl z řepky dřepčík olejkový, kteří dokáží poškodit i vzrostlé hlávky zelí. Líhne se nová generace zápředníčka, početnost bude záviset na úspěšnosti ochrany proti 1. generaci. Klade 2. generace květilky zelné. Končí migrace molic, začnou se líhnout nové ze zelenin. Zvyšuje se škodlivost dřepčíků, přibývá bělásků. Někde přetrvává vyšší výskyt třásněnek. Pokračuje migrace mšic, kolonií zatím minimum.

Ostatní zelenina - pokračuje slabší migrace mšic do různých plodin, často jsou regulovány predátory a parazitoidy. Početnost třásněnek na cibuli v závislosti na intenzitě ochrany, začínající žloutnutí listů má jiné příčiny. Letos je více vrtalek na různých plodinách.



Riziková: krytonosci, molice, zápředníček, květilka zelná, dřepčící, housenky mûr a bělásků, drátovci, třásněnky, mandelinky, mšice, vrtalky

Molice vlašovičnicková

- migrace z řepok pomalu končí, letos byl přelet slabší, na zelenině se jí většinou daří regulovat. Začnou se líhnout první dospělci ze zelenin (dokončení generace), napadené porosty zaorat co nejdříve po sklizni.

Monitoring - dospělci a vajíčka na spodní straně listů, při masovém přeletu jsou dospělci všude v krajině. Nezaměňovat s molicí skleníkovou (je menší a bez tmavých skvrn na křídlech), škodí ve sklenících, ale na polích se téměř nevyskytuje.

Ochrana - v závislosti na početnosti dospělců. Dospělci migrující z řepok se budou mísit s dospělci líhnutými ze zelenin, migrace i napadení zeleniny je letos slabší, růst početnosti bude pozvolný. U molice je důležité ošetřit co největší plochu spodní části listů, nekvalitní ošetření (např. nevhodné trysky s velkými kapkami) rozhodují o odlišnostech v napadení sousedících porostů různých pěstitelů.

Dřepčící rodu *Phyllotreta*

- početnost se začíná zvyšovat (nová generace + přesun do zeleniny z okolních zasyhajících vegetací), škodlivost zůstává lokální, připomíná to loňský rok, kdy byly velké rozdíly mezi oblastmi i jednotlivými pozemky.

Monitoring - dospělci zpravidla na vrchní straně listů, za nepříznivého počasí se mohou ukrývat u kořenového krčku. Přítomnost prozradí požerky na litech.

Ochrana - v závislosti na počtu dospělců.

Zápředníček polní

- dospělců nové generace postupně přibývá, za vysokých teplot se líhnutí dospělců i housenek urychlí, místy zůstává vysoký

výskyt housenek (Litoměřicko), jinde pod prahem škodlivosti.

Monitoring - zelené housenky na spodní straně listů, mají tvar brousku (nejširší uprostřed). Při silném výskytu poletují dospělci v porostu. V letošním roce přetrvává z neznámých důvodů podprůměrná účinnost feromonových lapáků (početnost neodpovídá pozorovaným dospělcům v porostech ani poškození rostlin).

Ochrana - provádí se proti nejmladším housenkám.

Dřepčík olejkový

- líhnou se dospělci z řepok, kteří mohou spolu s krytonoscí znehodnotit hlávky zelí před sklizní.

Monitoring a ochrana jako u krytonosců.

Krytonosci

- pokračuje nálet krytonosců. Výskyt jarní generace na řepkách byl rozvleklý, přilet brouků a riziko škod bude až do července.

Monitoring - dospělci často skryti v porostu. Při vysokém výskytu viditelné poškození listů i z horní strany, na spodní straně až několik dospělců (gregarický žír).

Ochrana - cílit na dospělé před vykladením vajíček. Při vyšším výskytu škodí i dospělci žírem. Intenzivní ochranou v řepkách se vyselektovaly rezistentní populace k pyretroidům (nemusí fungovat), doporučuje se tankmix pyretroidu s acetamipridem.

Květilka zelná

- pokračuje kladení 2. generace.

Monitoring - bílá vajíčka na kořenovém krčku nebo na částech rostlin dotýkajících se půdy. Dospělci těžko odlišitelní od dalších neškodných dvoukřídlých v porostech.

Ochrana - vajíčka jsou kladena přednostně na mladé rostliny, starší porosty většinou nenapadá. Ochranu cílit proti dospělcům před vykladením vajíček nebo použít mořenou sadbu.

Housenky můr

- může škodit více druhů. Můra zelná, m. kapustová a osenice polní - konec letu 1. generace, ještě mohou škodit housenky z pozdních kladení, ale výskyt byl letos nízký.

Monitoring - vajíčka na spodní straně listů i dalších částech rostlin, jednotlivě či v početných snůškách. Housenky nejčastěji na listech. Početnost dospělců vybraných druhů lze zjistit ze sítě světelných lapáků ÚKZÚZ.

Ochrana - ošetřuje se proti mladým housenkám krátce po vylíhnutí.



Mšice zelná

- pokračuje slabá migrace do porostů, tvoří se minikolonie, někde již škodí v mladých hlávkách, kde jsou ukryté před predátory.

Monitoring - okřídlení i bezkřídlí jedinci na spodní straně listů nebo ukryté v hlávkách.

Ochrana - většinou regulovány ochranou proti dalším škůdcům (molice, dřepčící...), částečně i užitečnými organismy. Mšice ukryté v hlávkách kontaktní přípravky nezasáhnou.

Mšice

- pokračuje migrace různých druhů mšic do porostů, početnost je zatím nízká, ale počasí je příznivé, škody mohou nastat u druhů přenášejících viry.

Monitoring - okřídlení dospělci a bezkřídlé nymfy mohou být na listech nebo ukryty mezi nahloučenými listy apod. Nepřímo na přítomnost mšic upozorní výskyt predátorů a mšicomarů.

Ochrana - v závislosti na druhu a plodině, většinou je zvládá regulovat komplex užitečných organismů.

Třásněnky

- početnost v cibuli zůstává vysoká, v závislosti na ochraně. Pronikají do hlávek zelí, kde se v místě sání začínají tvořit nádorky.

Monitoring - tmaví i světlí dospělci a nymfy jsou ukryti mezi nahloučenými listy nebo volně na listech. V místě sání tmavé kupičky trusu. Nymfy mohou být zaměněny za světlé částičky půdy/písku.

Ochrana - na cibuli při začínajícím poškození listů sáním, u zelí zabránit vniknutí do hlávek, kde jsou před účinky přípravků chráněny. Ochrana cílena na další druhy škůdců brukvovité zeleniny většinou reguluje i třásněnku.

Mandelinka bramborová

- sledování ukončeno, škodit může po celé letní období.

Užitečné organismy

- výskyt mšic láká do porostů predátory (pestřenky, slunéčka, zlatoočky) i parazitoidy (mšicomary). Při nízkém výskytu mšic dokáží regulovat jejich početnost bez

nutnosti ochrany, ale záleží na poměru mšic
a užitečných organismů. S výskytem
zápředníčka přibývá i jeho parazitoidů.



Místy zůstává vysoký výskyt krytonosců z řepky, kteří se ukrývají i pod listy mladých hlávek



V hlávkách jsou i housenky zápředníčků



Mšice zelná je na listech zpravidla jen jednotlivě nebo s mikrokolonií okolo samice, pokud se před predátory ukryjí do hlávek, mohou brzy zbrzdit růst rostlin



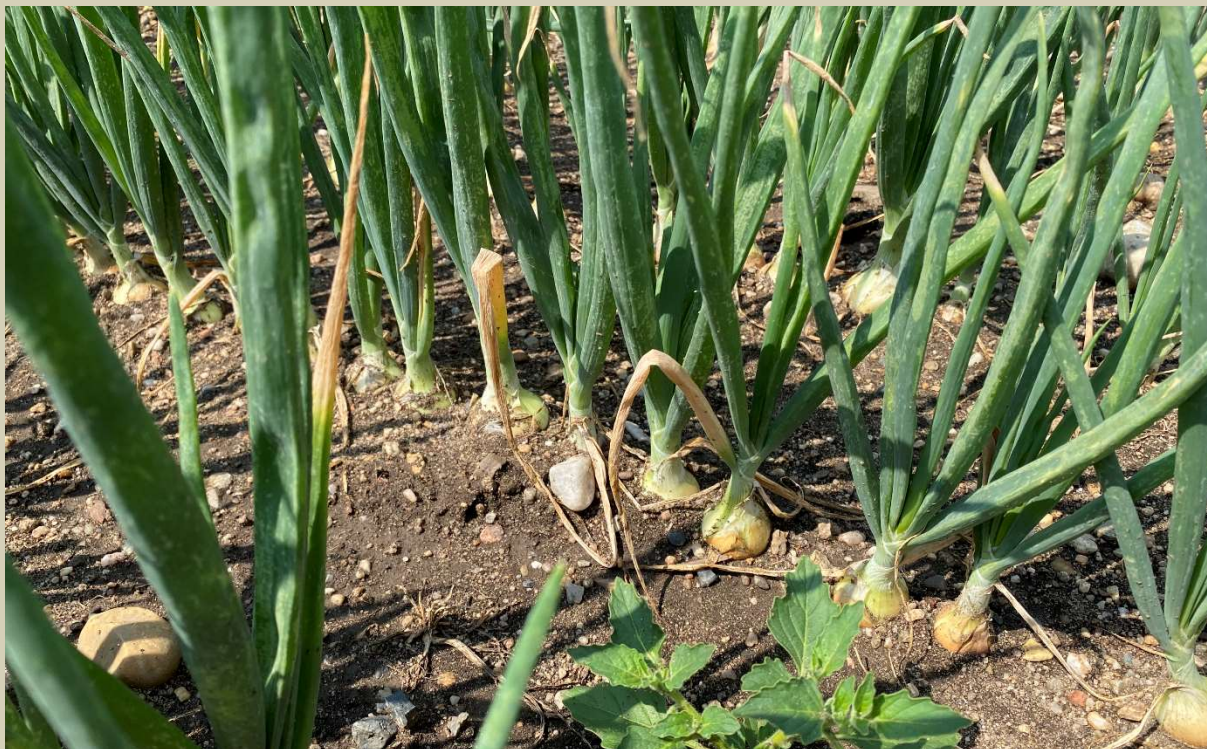
Poškození hlávek zelí kombinací dospělců dřepčíka olejkového, dřepčíků rodu *Phyllotreta* a krytonosců, částečně i jejich larev



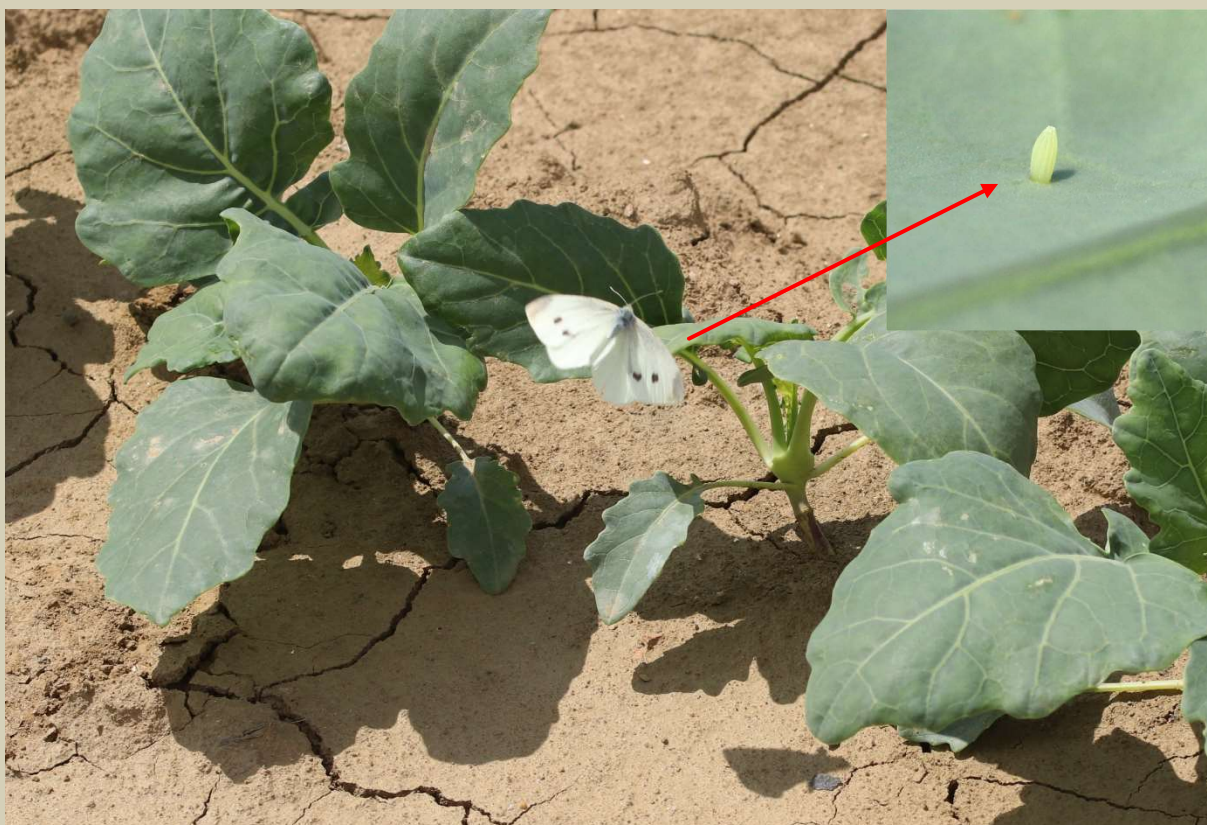
Již brzy se začne líhnout nová generace molice vlaštovičnickové z prvních kladení na zelenině



Pokračuje kladení 2. generace květilky zelné



Začínají se objevovat porosty cibule se zasychajícími vnějšími listy, v předpovídaných nadprůměrných teplotách se může opakovat loňské předčasné zaschnutí porostů, chybně připisované třásněnkám



Dospělci a vajíčka bělásky řepového přibývají, ale housenky jsou regulovány ochranou proti jiným škůdcům



Do nezasít'ovaných foliovníků se z okolí stahují nepřátelé mšic, kteří mohou dosahovat i vysoké početnosti. Zde několik červenooranžových larev dravé bejlmorky.



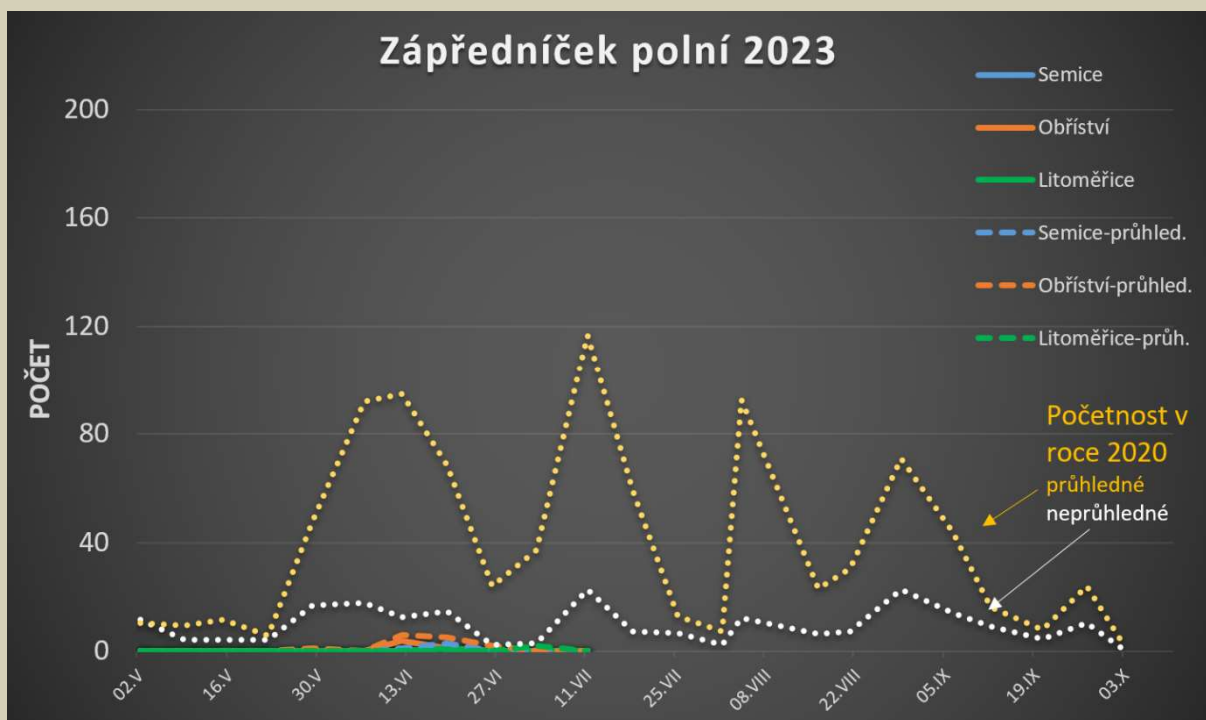
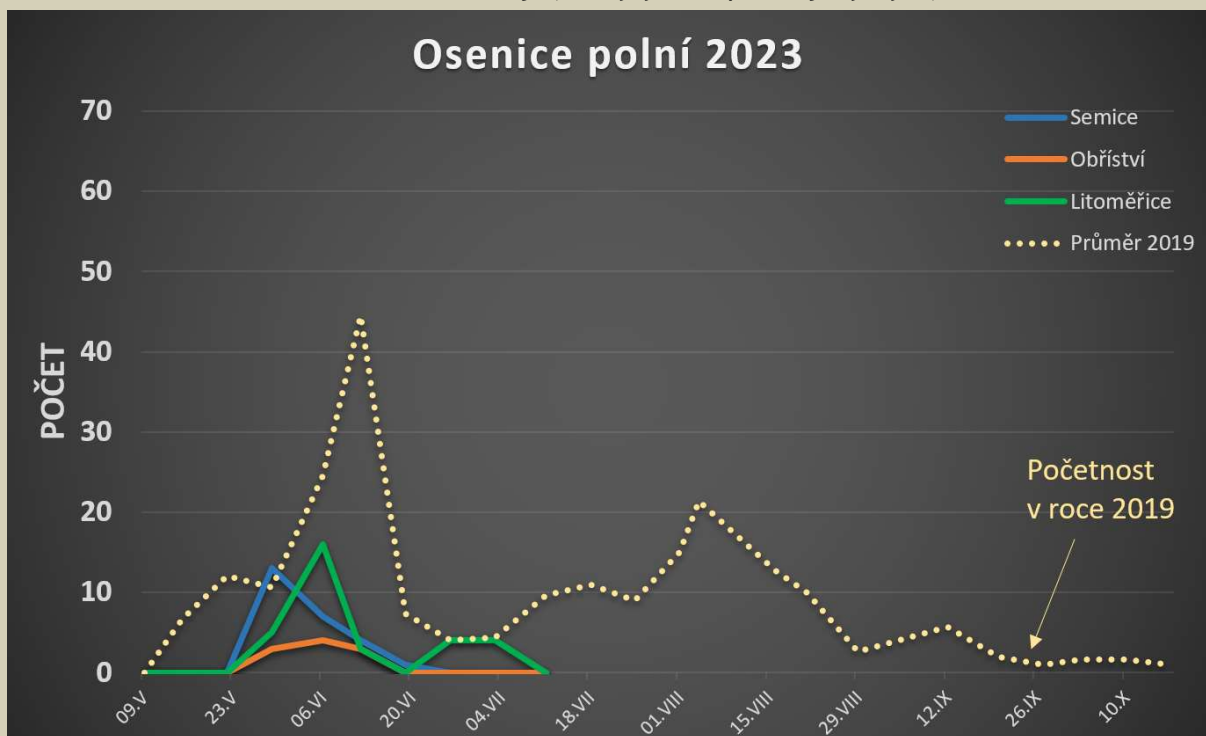
Larva bejlmorky vysávající mšici na paprice

Odchyt **osenice polní** a **zápředníčka** do feromonových lapáků v roce 2023

- tečkovaně - průměrný odchyt v předchozích letech (průměr ze všech 3 lokalit)
- zápředníček - čárkovaná čára (průhledný lapák), plná čára (neprůhledný lapák) - rozdíly v odchycích na stejné lokalitě

Osenice - konec letu 1. generace, početnost podprůměrná

Zápředníček - dospělců málo (konec generace), další se budou brzy líhnout, do lapáků z neznámého důvodu zatím téměř nelétají (odchyty neodpovídají výskytu)



Odchyt můry kapustové do feromonových lapáků v roce 2023

- tečkovaně - průměrný odchyt v roce 2021 (průměr ze všech 3 lokalit)
- konec letu 1. generace, početnost nízká

